

Tehnici de utilizare a audiovizualului la cursul de franceză - limbaj specializat în domeniul economic

L. Bivol

În căutarea metodelor eficiente de predare a limbajului specializat, didacticienii recurg la unele metode netradiționale. Acestea sunt menite să asigure, să faciliteze și să eficientizeze procesul de predare/învățare. Prezentul articol abordează subiectul eficacității documentelor audiovizuale și exploatarea acestora în cadrul cursului de franceză - limbaj specializat.

Actualmente, grație tehnologiilor informaționale, didacticienii au la îndemână multe surse accesibile pentru a fi abordate la lecțiile de limbă modernă, chiar și la cele cu obiective specifice. Una din ele ar fi documentul audiovizual în baza căruia vom încerca să demonstrăm că studierea unei limbi străine prin tratarea unor astfel de materiale îi motivează pe cei care învață. Considerăm că stăpânirea aspectelor pedagogice, tehnice și teoretice prin analiza documentului audiovizual este o prioritate iminentă a didacticianului modern atunci când tindem spre o comunicare profesională cu nativii din domeniu.

Alternând metodele tradiționale cu cele inovatoare la cursuri, suportul audiovizual nu va servi doar la evaluarea înțelegerii orale, în el se găsesc mulți indici sonori și vizuali, conținuturi factuale care vor face apel la cunoștințele anterioare; va servi ca sursă pentru numeroase activități care stimulează creativitatea, comunicarea atât orală cât și scrisă. Astfel pentru a preconiza un curs în baza unui document audiovizual ce vizează un anumit domeniu, este nevoie de a concepe un scenariu pedagogic adecvat. Un aspect important la exploatarea unui video cu un obiectiv specific este abilitatea de a selecta documentul potrivit ca ulterior să ne putem orienta spre pista de activități necesare accesului și înțelegerii lui. Se consideră că obișnuințele de telespectator și ascultător facilitează înțelegerea documentului

audiovizual, dar trebuie să ținem cont de faptul că în pofida dificultății de a nu detașa și de a nu înțelege cuvintele, înțelegem deseori împrejurarea, ceea ce constituie deja un pas însemnat. În plus, documentul trebuie să fie scurt și captivant, cu un cuprins simplu și repetitiv, pentru a deveni un conținut didactic accesibil.

În cele ce urmează vom încerca să prezentăm maniera de exploatare a unui document audiovizual întru realizarea obiectivelor de comunicare profesională economică. O activitate la etapa incipientă a proiectului didactic ar presupune anumite tehnici aplicate de către profesor. Dânsul va pregăti studenții pentru înțelegerea orală și le va facilita introducerea în subiect printr-un chestionar ce va face apel la cunoștințele despre genul de emisiune și tematică abordată, imediat după anunțarea titlului *Argent sale et argent propre* (<http://www.rts.ch/emissions/ttc/4882777-argent-sale-et-argent-propre.html>). De ex, (înainte de vizionare):

Que savez-vous concernant le sujet annoncé ?

Que vous évoque le titre ?

Quels peuvent être les sujets traités dans un document à titre Argent sale et argent propre ?

Quelles expériences avez-vous en rapport avec le thème qui suit à visionner ?

Quelle information donne-t-il ?

Sur quels indices vous vous appuyez en formulant vos hypothèses ?

Odată intro-ul realizat, se recurge la vizionare, ca imediat după, didacticianul să intervină cu următorul chestionar de înțelegere globală a conținutului, de ex:

Quel thème on y aborde ?

Qui produit le message ?

À qui s'adresse le message ?

La fel vom proceda când avem șansa de a preda un curs cu o problematică similară studiată anticipat la materia de specialitate în limba de studiu. În această situație studentul este conștient că, competențele anterioare, nu neapărat lingvistice, îl vor ajuta să înțeleagă documentul și va învăța să facă ipoteze din indici

nonlingvistici. În egală măsură și didacticianul va ține cont de faptul că studentul va înțelege mai bine subiectul în limba străină, cunoscându-l în limba proprie. În plus, un reportaj care prezintă o actualitate tratată și în mas-media, va avea eficiență mai mare în favoarea obiectivului propus. Din nou se va recurge la o „intrare” în materie care îl va ajuta să accedă la sens înainte de vizionare și care va înlesni sarcina studenților. De ex:

Que pensez-vous trouver dans un journal consacré à l'argent; quels thèmes, quels sujets ?

Quels points pourront être développés dans ce type de document ?

Studenții vor emite ipoteze, profesorul le va nota pe tablă ca să se compare titlurile temelor și subiectele cu ipotezele făcute anterior. Astfel sunt activate cunoștințele lor lexicale și sunt verificate unitățile terminologice utilizate în document. În plus, în timpul vizionării, profesorul incită studenții spre a se concentra asupra a ceea ce înțeleg și nu asupra a ceea ce nu înțeleg. La rândul lor, ei pot identifica termenii cunoscuți și pot construi sensul mesajului în baza acestora. Tot aici se va ține cont că a înțelege nu înseamnă a memoriza și că este firesc să se rețină informația care interesează sau uimește. Ulterior studenții vor primi întrebări foarte precise asupra conținutului. De ex:

Qu'est-ce qu'avez-vous compris du reportage ?

Qu'est-ce qu'on connaît maintenant au sujet dont vous n'avez pas encore parlé ?

Duquel pays, produit s'agit-il ?

Quel événement présente-t-il dans le reportage ? Est-il positif ou négatif ?

Quelles dates et quels chiffres vous avez entendus ?

Où a lieu l'événement ?

Quelles/ combien de personnes interagissent ?

Pentru înțelegerea detaliată se reia documentul, de data aceasta didacticianul indicând scopul precis al vizionării. Studenții au dreptul să-l vizioneze de mai multe ori, în mod fragmentat, au dreptul să facă pauze pentru a-l înțelege. Tot aici își vor face

noțițe, nu contează în ce limbă, pentru a reține mai bine informațiile furnizate. Profesorul îi ajută să se concentreze asupra informațiilor precise și-i ghidează chiar la reperarea celor complementare. De ex:

Qui parle ? Où se trouvent les personnages ? Quand se passe-t-il l'action ?

Confirmez-vous les hypothèses que vous venez de formuler ?

Identifiez les termes pour analyser le vocabulaire.

À quel domaine exact appartiennent-ils, ces termes ?

Trouvez un équivalent dans votre langue.

La finele acestei activități se va dedramatiza neînțelegerea prin definirea termenilor și utilizarea lor în context.

Nu mai puțină utilitate prezintă strategia care constă în divizarea clasei în câteva echipe și anunțarea pentru fiecare dintre acestea condiții diferite: primul grup va descrie imaginile, al doilea grup notează caracteristicile persoanelor care vorbesc, celălalt reperează toți termenii pe care îi înțelege. În astfel de situație studenții învață să se concentreze pe un singur canal, vizual sau sonor, pentru a extrage maximum de informații prin descifrarea imaginilor și sunetelor. Apoi didacticianul prevede o implementare în comun care permite construirea per ansamblu al sensului, recomandându-le să aleagă extrase scurte și imagini vorbitoare pentru a susține atenția. De ex, pentru primul grup:

Quelles images vous avez repérées ?

Déterminez le genre du document à partir des images.

Où se passe l'action ?

Pentru al doilea grup:

Combien de personnes y a-t-il ?

De quoi parlent-ils ?

Pentru al treilea grup:

Notez des termes utilisés.

Quels sont ceux qui relèvent du domaine Argent ?

În urma acestei activități se vor confrunta elementele acumulate pentru a reconstitui sensul. Studenții vor constata că fiecare grup

deține informații importante pentru înțelegerea globală a documentului.

Obiectivul înțelegerii va mai ține cont de faptul că mesajul se conține nu doar în cuvinte, că imaginile și indiciile sonore sunt purtătoare de sens și vehiculează informații. Prin urmare, o strategie alternativă pentru înțelegerea orală constă în vizionarea fără sunet și emiterea de ipoteze în baza conținutului. Profesorul va nota sugestiile lor. De ex (pentru primul grup):

Concentrez-vous sur les éléments que vous voyez.

Duquel document s'agit-il ? Déterminez le sujet à partir des premières secondes.

Quelles images pouvez-vous repérer ?

Décrivez les personnes que vous voyez.

Quels sont les lieux montrés ?

Qu'est-ce qu'on peut admettre sur le contenu ?

Selon vous, de quoi parlent les personnages ?

După conectarea sunetului și suprimarea imaginii, profesorul va indica celuilalt grup de studenți chiar să închidă ochii, pentru a se concentra mai bine și le va cere să emită presupuneri. De ex:

Concentrez-vous sur les éléments que vous entendez.

Duquel document s'agit-il? Identifiez le sujet à partir des premières secondes.

Combien de voix entendez - vous ?

Quel est leur sujet de discussion ?

Quels indices vous évoquent l'entourage où se passe l'action ?

Ei bine, în acest caz, li se propun activități care se sprijină pe un singur canal: sonor sau vizual. Studentul este conștient că nu-i necesar să înțeleagă cu orice preț fiecare cuvânt pronunțat pentru a sesiza mesajul, el învață să ghicească semnificația anumitor cuvinte și pasaje datorită contextului sau a imaginii.

La etapa de fixare a materialului, după vizionarea repetată, studenților li se va cere să se concentreze asupra mesajului pentru a identifica ideile esențiale prin determinarea elementelor principale ale situației de comunicare. Mai mult, profesorul

ghidează studenții către înțelegerea progresivă a detaliilor și către analiza informațiilor tratate: identificarea punctelor de vedere expuse, reconstituirea evenimentelor cronologice, reperarea datelor cifrate, evidențierea cauzelor și consecințelor faptelor. De ex:

Résumez le point de vue d'un des intervenants.

Quels sont les enjeux dans ce qui est présenté ?

Les images, structurent-elles le message ?

Proposez une autre manière de traiter le sujet.

Quelles autres informations auraient pu être soulignées ?

Les témoignages, apportent-ils des informations capitales au spectateur ?

Quelle est la fonction des interviews dans ce document ?

Nu putem omite într-un asemenea curs structurile de limbă. Această abordare a informației ar fi un pretext pentru a trece în revistă o regulă de gramatică, de exemplu. Se completează înțelegerea identificând anumite ambiguități lingvistice și lucrând asupra lor, asupra unităților de vocabular descoperite. Pentru detectarea unei structuri gramaticale sau lexicale repetitive în document, se specifică, de ex.:

Repérez les marqueurs de temps.

Pourquoi le témoin utilise-t-il le présent/ le passé composé/ le plus que -parfait quand il parle ?

Que pouvez-vous dire de la place des pronoms ?

Classez les adjectifs (de couleurs) utilisés selon leur terminaison.

Retrouvez ensuite la forme au masculin/ féminin.

Rédigez des énoncés en utilisant les temps grammaticaux, les pronoms, les adjectifs concernant le thème du document.

Dacă este necesar, se va conceptualiza regula și se vor propune activități de sistematizare constituite din itemi în legătură cu tema documentului. Tot aici se vor identifica și explica expresii. De ex:

Que veut dire décourager les faux-monnayeurs dans ce contexte ?

En quoi l'expression argent sale/argent propre est-elle un jeu de mots dans ce document ?

Pentru a conchide proiectul didactic, pedagogul va propune activități contextualizate cu scopul de a favoriza utilizarea noilor achiziții. Cunoștințele acumulate vor fi punctul de plecare către exerciții scrise de susținere de opinii, de criticare, de joc în sine cu limbajul economic. De ex:

Rédigez un court article pour présenter le sujet.

Recherchez des informations sur Net pour compléter le sujet.

Imaginez un slogan pour une campagne de sensibilisation à l'emploi des stupéfiants.

Envoyez un courriel au journaliste de l'émission pour lui proposer un nouveau sujet qui vous intéresse.

Écrivez un nouveau titre pour cette information.

Écrivez le résumé en utilisant les idées et témoignages clés utilisés dans le document.

La etapa de evaluare, se vor propune sarcini care permit consolidarea achizițiilor noi pentru a explica, a convinge, a-și exprima ideile proprii, a compara. De ex:

Faites un exposé sur ce qu'on trouve sur un billet de banque.

Expliquez avec vos propres mots pourquoi on renonce au papier contre le plastique dans la fabrication des billets de banque.

Organisez un débat sur le thème Que trouve-t-on sur nos billets de banque ou L'hologramme, est-il un symbole de transparence des billets de banque ?

Jeu de rôles : simulez un entretien avec le peintre - graphiste des billets de banque.

Jouez une interview entre un journaliste et un spécialiste de la question traitée dans l'émission.

Exprimez vos opinions envers le thème Argent sale et argent propre.

Un journal à la télévision nationale, met-il en avant les mêmes informations que dans le document visionné ?

Comparez les analyses exposées dans le reportage et dans d'autres sources.

Mettez en évidence les points communs et les différences.

Așadar, am expus unele tehnici de lucru cu suportul audiovizual în clasa care studiază limbajul economic. Ele constau în interpretarea mesajului profesional și comentarea lui de către studenți. Tot aici este necesar să menționăm că acestea pot fi lesne adaptate cu puțin efort la documente audiovizuale ce vizează diverse domenii de specialitate. În concluzie, suntem convinși că utilizarea unui astfel de material permite profesorului să verifice o serie de competențe cognitive precum formularea de ipoteze, interpretarea, comentarea și utilizarea informației noi, gândirea creativă, reperarea structurilor de limbă, etc. Prin urmare, documentul audiovizual rămâne a fi o sursă inepuizabilă de activități comunicative atât verbale, cât și scrise în orice context pedagogic, iată de ce încurajăm profesorii ce predau limbajul specializat să nu ezite a întrebuița un asemenea material pentru a diversifica programul didactic preconizat.

Bibliografie:

1. Colavecchio G., Daniel É., Thevenot M., *Kit pédagogique. Pour une utilisation de documents audiovisuels dans les cours de français*, CLEMI, Édition 2010
2. *Dictionnaire Hachette Encyclopédique de Poche*, hachette éducation, Dépôt légal éditeur, mai 2011.
3. <http://enseigner.tv5monde.com/>
4. <http://www.rts.ch/emissions/ttc/4882777-argent-sale-et-argent-propre.html>